

עין משפט
גד מצוה

יז א מיי פ"ו מהלכות מירות הלכה טו: יח ב מיי ש"ס הלכה יב:

תורה אור השלם

- ↑ וְשֵׁשֶׁת הַבָּתָּן אַחֶר לְחֻטָּאת וְאֶחָד לַעֲלֹה וּכְפָר עֲלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ וּקְדָשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא:
- ↑ וְהָיָה לָךְ אֶת יָמֵי נִדְרוֹ וְהִבִּיא בִּבְשׁ בֶּן שָׁתָה לְאֶזְנוֹיָם הָרָאשִׁים וְיָקֹלוּ בִּי טָמֵא בַמִּדְבָּר וַיִּב נִדְרוֹ:

נוסחת הריב"ן

[א] לֹא כִרְבִי: [ב] נִקְטָנוּ בַּהּ גִּבִּי וַיֵּזֶה מִמֶּנּוּמָם: [ג] שֶׁהָיָה: [ד] מַחוּסָר וּמֵן הוּא לִהְיוֹתִיב: [ה] שְׁמִי נָמִי הוּא שְׁעָה שְׂרָאוֹי לְהִבִּיא קֶרֶבֶן וְאִי נִטְמָא בְּיוֹם שְׁמִי מִיִּמִּיב: קֶרֶבֶן עַל כָּל אֲחַת וְאֲחַת. וְהִשְׁאֵר לִיחָא: [ו] מַחֲיו הִלְקִישׁ: [ז] דִּמְכַיִּב דִּהּוֹ: [ח] וְהִשְׁפִּי: [ט] כִּבְיִי כְמוֹכַן כְּוֹלֵא וְהִי' וְחִבְיִי קֶרֶבֶן אִ' עַל הַכֵּל עַד שִׂיבָא אֲשֻׁמוּ הַכֵּל אֲשֻׁמוּ וְנִטְמָא הִיבָא אֲשֻׁמוּ וְנִטְמָא מִבֵּיא קֶרֶבֶן עַל כָּל אֲחַת וְאֲחַת הִיבָא שְׂטֵמְלוּ וְלֹא אֲחַת אֲשֻׁמוּ מוֹנֶה אִ' מִמְחִלִין כִּי וְהִשְׁאֵר לִיחָא: [י] וְעִי' כִי נִשְׁלַח מִיִּסְרָן: [יא] שְׁטִי: [יג] כִּבְיִי כְמוֹכַן כְּוֹלֵא וְהִי' לְפִי שְׁמִינִי בְכָל הַשְּׂמֻטָּה שְׂמֻטָּה שְׂמֻטָּה הִיבָא מִעֲבִדִין כְּדִלְמִינִין הִבִּיא כְּפִירוֹ אֹחֵל כְּקִדְשִׁים כִּן אֲשֻׁמוּ מַעֲכָבוּ כִי: [כ] יִתְחִיל: [כג] לֹא נִעֲשִׂי מִיַּעֲשִׂיבָא דְהָא לֹא אֲחַת לֹא מִשּׁוֹם טוֹמְאָה וְלֹא מִשּׁוֹם מִיּוֹתָם כִי: [כד] כִּבְיִי כְמוֹכַן זֶה הַדְּבוּר לְעִיל כְּוִיל:

מוסף רש"י

לילה לאו מחוסר זמן הוא. אִין מחוסר זמן נמי שנוע לילו להקריב קרבנותיו (חגיגה ט:).

פי' הרא"ש

ביום ההוא לפה לי תנחו ענין לד'. כלומר ביום ההוא של תגלחתו: לוקמה כר' וכו' שנטמא בליל ח' דקרי' ביה טומאות הריבה דמתחיל' ליל ח' ולזה עליו נזירות טהרה וחדא קרבן הוא דמייתי דאבותי לא יצאת שעה שראוי להביא קרבן עד למחר. ומדלא מוקי לה הכי ש"מ קסבר לילה לאו מחוסר זמן. וכל דבר שזמנו ביום מתחלת הלילה יש לו דין היום אע"פ שאינו מביא קרבן בלילה הילכך מביא ב' קרבנות: הא כהא תליא. כלומר לא מצית למפשט לדילה לאו מחוסר זמן הוא מדלא אוקמא כר' דאפי' אי לילה מחוסר זמן לא מצי לאוקמה כר' דאי אמרת לילה מחוסר זמן אימת מחוי לקרבן נזיר מצפרא טהרה נמי לא חיללא עד צפרא דוכפר וקדש את ראשו בשעה הראויה להביא קרבן חייל עליה נזי' טהרה וכי נטמא בלילה טומאה אריכתא הוא. ואי אמרת לילה לאו מחוסר זמן נזי' טהרה חלה מאורתא וכי נטמא בלילה מביא קרבן על כל א' וא' כמו שנטמא ביום ח': גופא נטמא בו וכר'. הך גופא לא הוי כשאר גופא שבתלמוד אלא משונה שהרי לא הביא זאת בהררייתו לעיל אלא משום דרבי יוסי איירי לעיל בהך עניינא אמרי גופא : מתחיל ומונה מיד. פ"י מיד בו' אחר שהוה וטבל דס"ל דנזי' טהרה חיילא בו' כר' יוסי בר יהודה. וכן מוכח לקמן פ' כ"ג דתנן ואינו מתחיל למנות עד שיטהר ומיבעי ליה בגמ' עד שיטהר בו' ומני ר"א היא. והאי דקיס ליה לתלמוד הכי ולא בעי לפורשי מתחיל ומונה מיד בח' אע"פ

יח:

וְרָבִי בַּיּוֹם הַהוּא לָמַה לִּי. דממילא ידעינן דאשמיני קאי: **אע"פ** שִׁלָּא הביא קרבנותיו. דפשטיה דקרא משמע דלא חייל עליה מירות עד שיכפר בעולה ובחטאת דכתיב בקרא [קודס] וקדש ראשו והשתחא אחי ימורא דזיוס ההוא לאשמועינן דחייל עליה מירות זיוס

שמיני אע"פ שלא הביא קרבנותיו:

לוקמה ברבי ובגון שנטמא בליל' שמיני. דחייל עליה

מירות קודס בזהא קרבנותיו וז"ג [דחול'] פ"י כיון [דמרבצין] לרבי זיוס השמיני אע"פ שלא הביא קרבנותיו א"כ גם כליל שמיני חייל עליה מירות ושייך² ליוס שמיני ומעמה נוקי למתני' כרבי דנטמא כליל ח' דכיון דחייל עליה מירות טומאות הרבה יש כאן ומ"מ פוטר עצמו בקרבן אחד לפי של ילא שעה אחת הראויה להביא קרבנותיו דלון מקריצין קרבנות כלילה מצינן וזומו מדלא מוקי לה הכי נימא קסבר ליליא לאו מחוסר זמן הוא פ"י ולא לענין שיוכל להקריבו וזמן הוא פ"י ולא לענין דחשצין ליה כינא לשעה שראוי להקריב קרבנותיו ולא יפטר בקרבן טומאה אחד: **הא** בהא תר"א. ולא מני אחיא כרבי: **ה"ג** אי אמרת ליליה מחוסר זמן אימת מייתי קרבן עד צפרא נזירות נמי לא חייל עד צפרא דכפר וקדש כתיב בשעה שראויה להביא קרבן חייל מירות טהרה כ"י נטמא כלילה לא הוו טומאות הרבה חלא טומאה אריכתא ואי קסבר לילה לאו מחוסר זמן להחשב בשעה שראויה להקריב כלילה מירות נמי קרבן מחמתה ומיחייב קרבן טומאה על כל אחת ואחת: **א"ת** ספרים דגרסי ביה גופא גופא נטמא בשביעי בו' ולא גרסינן¹ דכנולה הש"ס לא גרסינן גופא חלא כשהש"ס הביא מימרא או ברייתא תחילה ומייתי אותה אגב גרררא אז חוזר ואומר גופא לפרש המימרא או הצרייתא חלא ברייתא לא הביא הש"ס כלל לעיל חלא מלישנא דהש"ס לעיל

דקאמר אלימא שנטמא בשביעי: **א"ינן** מביא א"א קרבן אחד. אע"פ דס"ל דחייל עליה מירות טהרה משביעי כיון דנטמא עד שלא האיר השמיני שעה הראויה להביא קרבנותיו נפטר בקרבן אחד על טומאות הרבה חלא כשנטמא בשמיני וחוזר ונטמא בח' כיון שילא לשעה הראויה להביא קרבנותיו מביא קרבן על כל אחד ואחד: **מתחיל** ומונה מיד דבר ר' אלעזר וכו'. לכאורה הוי משמע דמתחיל מנין מירות טהרה שלו בשמיני¹ חלא אי אפשר לומר כן דאי לא חייל עליה מירות טהרה שלו חלא בשמיני א"כ כי נטמא בשמיני לא סותר חלא יוס אחד ולא הוה מתחייב קרבן טומאה לרבי אלעזר [בדעתנן] צמתני' ר"א אומר לא [צו] זיוס חלא מתחיל ומונה מיד בשביעי דאז חייל עליה מירות טהרה מכי הזה וטבל (מכי הזה וטבל) וכי נטמא בשמיני סותר צ' ימים ומתחייב שפיר בקרבן ב[ובטומאה לרבי אלעזר: **וחב"א** קרבן אחד ע"י חב"א עד שביא חטאתו בו'. רצנן סזירא לכו דלא חייל מירות טהרה עליה עד שביא חטאתו בו'. **כך** אשמו מעבבתו. דלא חייל עליה מירות טהרה עד שביא חטאתו ב[**בשלא** **בר' אלעזר אמר קרא וקדש ראשו ביום ההוא**. מיותר זיוס ההוא לרבות זיוס השביעי דמשביעי חייל עליה מירות טהרה דפרשיטא לעיל לר"א ולשון הש"ס דקאמר אע"פ שלא הביא קרבנותיו הוי פירושו אע"פ שלא הביא קרבנותיו דרבי זיוס ההוא מיותר לומר לך אע"פ שלא הביא קרבנותיו דההוא ודאי הוי פירושו לרבות יוס שמיני דוקא משהאיר הבקר חלא חליצא דר"א אחא [לרבות] אפילו יוס השביעי כדפי': ולרצנן ההוא אע"פ שלא הביא אשמו. אע"ג שכל אשמות שצמורה מעבדות הכא מרצין מההוא דלא מעכב ליה מלחול עליה מירות טהרה: חלא לר' ישמעאל ההוא מאי אחא לרצוי אמר לך אע"פ שלא הביא עולמו: **וּרְבִנְנָן** עוֹדָה לֹא בעיא מיעוּטא דדורון בעלמא הוא. וא"ת מ"ט דרבי ישמעאל שפיר קאמרי ליה רצנן וי"ל משום דחטאת ועולה כתיבי צחד קרא והדר כתיב וכפר עליו וקדש ראשו דס"ד דלע"ג דעולה דורון הוא כיון דאקדמיה קרא לוקדש ראשו לא חייל עליה מירות טהרה עד דמייתי לעולה נמי קא משמע לן ההוא לומר אע"פ שלא הביא עולמו ומסתברא לאוקמי לעולה ולא לחטאת דעיקר כפרה צחטאת וא"ת מנא ליה להש"ס לעיל לומר בפשיעות חליצא דרבי דההוא (מפרש) מרבה אע"פ שלא הביא קרבנותיו פ"י משהאיר השמיני חייל עליה מירות טהרה דלמא לא מרבה רבי חלא הביא חטאתו ולא אשמו או כר' ישמעאל

מי שאמר פרק שלישי נזיר

ורצ חסדא מאי דוחקיה לאוקמיה כרבי יוסי יהודה לוקמה¹ כרבי. ומשכחת ^[א]לה דלית זהו טומאות הרבה: כגון דחויא כליל שמיני. כלומר דנטמא כליל שמיני והאי דאמר דחויא לאו דוקא הכא חלא איירי ^[ב]דנקיט לה צמק' כרייתות ^[ג]. נקטיה להכא וחוזר ונטמא כליל שמיני דטומאות הרבה איכא מכיון דנטמא כליל ח' וחיילא עליה טהרה ואינו חייב עליהן חלא קרבן אחד לפי שעדיין לא הגיע יוס שמיני ^[ד]שהיתה שעה הראויה להביא זהא קרבן: ומדלא מוקים לה. רצ חסדא ככה"ג וחליצא דרבי תיפשוט מינה דלית ליה לרצ חסדא דלילה לאו מחוסר זמן הוא ^[ה] דאס נטמא כליל שמיני הוה כנטמא זיוס שמיני דנטמא בשעה שראויה להביא קרבן אע"ג דאינו קרב עד היום ^[א] דמיא הלילה ליוס וחייב קרבן על כל אחת ואחת: **אמר רב אדא בר אבהו**. אפילו אי אחת ליה לרצ חסדא דלילה מחוסר זמן הוא אכתי לא מתוקמא ליה כרבי דהא זהא תליא: **דאי אמרס לרבי מחוסר זמן הויא אימת מיתווי לקרבן לאפרא וגזירות טהרה נמי לא חיילא עליה עד צפרא**. והילכך כי מיטמי כליל שמיני כולה טומאה אריכתא הוה ולית לך למימר זהו טומאות הרבה ואי אמרת דלרבי אינו מחוסר זמן דלילה נמי הוזמן הקרבה ואית זהו טומאות הרבה מירות טהרה נמי חיילא מאורתא וחייב קרבן על כל טומאה וטומאה הילכך לא מיתוקמא כרבי כלל: ה"ג ס"ר נטמא בשביעי וחוזר ונטמא בו'. ואית ספרים ^[ו]דגרסי ביה גופא נטמא בשביעי כו' ושבזאס הוא דקי"ל דכל היכא דכתב גופא דכבר נשנית ההיא שמעתא לעיל ואילו הכא לא נשנית כלל: **מסחיל ומונה**. לנזירות טהרה מיד כיון שהגיע שמיני ^[ז]ואפילו שלא הביא קרבנותיו דברי ר' אלעזר: ^[ח]**וחכ"א קרבן אחד על כל עד שביא חטאתו הביא חטאתו** ונטמא מביא חטאתו על כל אחד ואחד

הביא חטאתו ונטמא והביא חטאתו ונטמא מביא קרבן על כל אחד ואחד ^[י]הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה ^[ז]ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר כשם שחטאתו עיכבתו ^[ט] כן אשמו מעכבו בשלמא לרבי ^[יב]אלעזר אמר קרא ^[י]וקדש את ראשו ביו' ההוא אע"פ שלא הביא קרבנותיו ורבנן ההוא אע"פ שלא הביא אשמו אלא רבי ישמעאל ההוא למה לי אמר לך ההוא אע"פ שלא הביא עולתו ורבנן עולה לא בעי מיעוטא דורון בעלמא הוא מאי טעמייהו דרבנן דתניא ^[יג]הוזיר לה' את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו לאשם מה ת"ל לפי שמצינו שכל אשמות שבתורה שהן מעכבין יכול אף זה מעכבו ת"ל

הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה. מירות דטהרה חבל חס לא הביא חטאתו אינו מונה. לעולם אין מתחילין למנות לנזירות טהרה עד שביא חטאתו אחד מהללו ^[ט]שני מורים שמביא אחד לחטאת שאס נטמא קודם שהביא חטאתו אינו מביא חלא קרבן טומאה אחד חבל חס הביא חטאתו ולא הביא אשמו כבש צן שנמו לאשם מונה לנזירות ימי טהרה: ^[יג]**וכן אשמו מעכבו**. שלא יתחיל למנות עד שביא חטאתו: **שנלמא לר' אלעזר**. דלמר מתחיל ומונה מיד: **אע"פ שלא הביא קרבנות**. כומתחיל למנות מצו זיוס. ולרצנן אחא ליה ההוא אע"פ שלא הביא את אשמו: **אע"פ שלא הביא עולמו**. שהאחד לעולה וכלבד שהביא אשמו וחסאתמו מתחיל למנות: **משום עולה לא** ^[י]ל' **ומיעיציא**. דהיא לא אחיא לא משום עולה¹ ולא משום מירות חלא לדורון בעלמא: **ומכל האשמות שצמורה מעכבין**. כדלמרנין (רצמות דף עז :;) הביא כפרתו אוכל בקדשים: ת"ל

הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה מירות טהרה עד שביא חטאתו הביא חטאתו ולא הביא אשמו מונה מירות טהרה וטעמיה מפרש צסמוך: מיותר זיוס ההוא לרבות זיוס השביעי דמשביעי חייל עליה מירות טהרה דפרשיטא לעיל לר"א ולשון הש"ס דקאמר אע"פ שלא הביא קרבנותיו הוי פירושו אע"פ שלא הביא קרבנותיו דרבי זיוס ההוא מיותר לומר לך אע"פ שלא הביא קרבנותיו דההוא ודאי הוי פירושו לרבות זיוס ההוא מיותר לומר לך אע"פ שלא הביא קרבנותיו דההוא ודאי הוי פירושו לרבות יוס שמיני דוקא משהאיר הבקר חלא חליצא דר"א אחא [לרבות] אפילו יוס השביעי כדפי': ולרצנן ההוא אע"פ שלא הביא אשמו. אע"ג שכל אשמות שצמורה מעבדות הכא מרצין מההוא דלא מעכב ליה מלחול עליה מירות טהרה: חלא לר' ישמעאל ההוא מאי אחא לרצוי אמר לך אע"פ שלא הביא עולמו: **וּרְבִנְנָן** עוֹדָה לֹא בעיא מיעוּטא דדורון בעלמא הוא. וא"ת מ"ט דרבי ישמעאל שפיר קאמרי ליה רצנן וי"ל משום דחטאת ועולה כתיבי צחד קרא והדר כתיב וכפר עליו וקדש ראשו דס"ד דלע"ג דעולה דורון הוא כיון דאקדמיה קרא לוקדש ראשו לא חייל עליה מירות טהרה עד דמייתי לעולה נמי קא משמע לן ההוא לומר אע"פ שלא הביא עולמו ומסתברא לאוקמי לעולה ולא לחטאת דעיקר כפרה צחטאת וא"ת מנא ליה להש"ס לעיל לומר בפשיעות חליצא דרבי דההוא (מפרש) מרבה אע"פ שלא הביא קרבנותיו פ"י משהאיר השמיני חייל עליה מירות טהרה דלמא לא מרבה רבי חלא הביא חטאתו ולא אשמו או כר' ישמעאל

שלא הביא קרבן. ורבנן סברי דלא חיילא עד שיביא חטאתו. ור' ישמעאל אומר אפילו אשמו. וא"ת הא דקאמר רב חסדא לעיל אי בנטמא בח' הרי יצאת שיה שראוי להביא בה קרבן מגליה דר' דלא רבינן ודלא כר' ישמעאל. וי"ל דלישנא דמילתיה דר' משמע ביה הכי מדקאמר ביה הבאת קרבנותיו בסתם ולא פירש עד שיביא חטאתו או אשמו. משמע דהיום גורם אע"פ שלא הביא כלל. ורבנן ההוא אע"פ שלא הביא אשמו. דוקדש את ראשו כתיב בתר ב' תורים או ב' בני יונה כתיב וקודם אשם לומר לך אפילו לא הביא אשמו: אע"פ שלא הביא עולתו (דמסילא) [דמעולת] סליק דעולה

מסורת הש"ס

- ↑ [חגיגה ט: ושם נסמך].
- ↑ [שבת קלה: וש"ן].
- ↑ [לקמן נד.]. ↑ [נפסחים נט. ע"ש ערכין כה. ע"ש].
- ↑ [ז"ל טומאה שטמ"ק].

הגהות הב"ח

(א) גמ' חילא מאורתא תנו רבנן נטמא בשביעי: (ב) שם כך אשמו מעכבו: (ג) שם כר' אשמו מעכבו: (ד) רש"י ד"ה ורב חסדא וכו' לוקמה וכו' ומשכחת לה לרבי דלית כהו לא לרבי דלית כהו טומאות הרבה גזון כליל והד"ה: (ו) ד"ה משום עולה לא בעיא מיעוט דההוא דעולה לא אחיא לא משום כפרה ולא משום:

גליון הש"ס

גמ' הביא חטאתו. עיין לקמן דף נז ע"א מד"ה וסופרין: תוס' ד"ה מתחיל ומונה מיד כו' אלא אי"א לומר כן. עי' לקמן דף נז ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אלעזר נחחק. (ובזה ח"ז לבי"מ שדחוק המוס' בזה לגרסא דין ר"ה:.) [ב] שם אלעזר נחחק:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה ומדלא מוקינן לה וכו' אע"ג דליתו קרב עד היום רמיא וכו' כל"ל: [ב] תודה' מתחיל ומונה מיד דברי ר"א וכו' ממי הזה וטבל וכו' נטמא בשמיני וכו' ומתחייב שפיר בקרבן טומאה לר"א כל"ל:

הגהות התוספות
1. ז"ל דחולא. ועי' במפרש ד"ה כגון דחולא.
2. ז"ל שדיין.
3. ז"ל וכו'.
4. ז"ל ולא גרסינן ליה.
5. ז"ל קלט יוס הראוי.

פי' הרא"ש (המשך)

שלא הביא קרבן לאפוקי מדרבנן דאמרי דאינו מביא קרבן על טומאתו ואינו מתחיל למנות עד שיביא חטאתו משום דר"א הוא דקאמר במתני' לא בו ביום דאם נטמא ביום ראשון לנזירותו אינו סותר אי"כ ע"כ מדהביא קרבן על טומאתו שנטמא בח' צ"ל שהתחיל למנות נזירותו מאתמול ולקמן דקאמר ר"א היא הוה מצי למי' ר"י ברבי יהודה היא. וכן לעיל הוה מצי למימר ר"א היא: ביום ההוא אע"פ שלא הביא קרבנותיו כלומר אע"פ שלא הגיע זמן הבאת קרבנותיו דהיינו משביעי וכדירוש ר"י בר' יהודה לעיל: וארבע מתלוקות ר"י בר יהודה ור"א משביעי הוא דחיילא נזי' טהרה ור' סבר דמח' הוא דחיילא נזי' טהרה אע"פ